

Pozostawanie w innym zatrudnieniu po rozwiązaniu nauczycielskiego zatrudnienia czy posiadanie innej podstawy ubezpieczenia nie stanowi przeszkody w nabyciu emerytury nauczycielskiej (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 lipca 2016 r., III AUa 999/15).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił prawa do emerytury nauczycielskiej, ponieważ ostatnim okresem zatrudnienia przed dniem zgłoszenia wniosku o emeryturę było zatrudnienie w charakterze rektora, które to stanowisko nie zostało wymienione w Karcie Nauczyciela jako praca wykonywana w szczególnym charakterze.

Z powyższą decyzją nie zgodził się ubezpieczony, który wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do wnioskowanego świadczenia. Podniósł, że zgodnie z treścią art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela, aby uzyskać prawo do emerytury miał on do dnia 31 grudnia 2008 r. legitymować się 20-letnim okresem zatrudnienia jako nauczyciel oraz 30-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. W ocenie ubezpieczonego, oczywiście miał on obowiązek przed złożeniem wniosku o emeryturę rozwiązać stosunek pracy jako nauczyciel, jakkolwiek nie musiał go składać bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy nauczyciela, lecz mógł - przed jego złożeniem - kontynuować zatrudnienie w innym charakterze.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, powołując się na argumentację podaną w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu emeryturę.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że kwestia dopuszczalności dalszego zatrudnienia nauczyciela, po rozwiązaniu przez niego stosunku pracy a przed złożeniem wniosku o emeryturę, jako warunku przyznania emerytury w trybie art. 88 Karty Nauczyciela nie jest nowa w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z 20 października 1999 r. (sygn. II UKN 149/99, opubl. OSNP 2001/2/46) stwierdzono, że nie można wymagać od nauczyciela, z którym nastąpiło rozwiązanie

stosunku pracy, aby pozostawał bez pracy (środków utrzymania) do czasu zakończenia postępowania o przyznanie prawa do emerytury. Na tle tego stanowiska w niektórych orzeczeniach, zauważa się poszukiwanie szczególnego usprawiedliwienia dla dalszego zatrudnienia nauczyciela, mimo przysługiwania mu prawa do emerytury na podstawie art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela po rozwiązaniu nauczycielskiego stosunku pracy. Nie jest to jednak konieczne, gdyż prawo do emerytury na podstawie art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela powstaje, gdy warunki dotyczące okresów zatrudnienia i pracy w szczególnym charakterze zostają spełnione do dnia ustania stosunku pracy nauczyciela. Przepis art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela daje przywilej przejścia na emeryturę bez względu na wiek tym nauczycielom, którzy mają dłuższy niż wymagany przepisami ogólnymi okres zatrudnienia (30 lat zamiast wymaganych 20) i dłuższy okres pracy w szczególnym charakterze (20 lat zamiast wymaganych 15). Z tego przywileju może korzystać tylko nauczyciel, a więc warunki dotyczące posiadania wymaganych okresów muszą być spełnione do daty, do której osoba zainteresowana miała status nauczyciela w rozumieniu art. 1 Karty Nauczyciela.

Powyższe stanowisko znajduje potwierdzenie w przeważającym orzecznictwie. W wyroku z 17 kwietnia 2009 r. (sygn. I UK 299/08) Sąd Najwyższy przyjął, że pozostawanie w innym zatrudnieniu po rozwiązaniu nauczycielskiego zatrudnienia czy posiadanie innej podstawy ubezpieczenia nie stanowi przeszkody w nabyciu emerytury nauczycielskiej na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela (podobnie w wyroku z 11 marca 2009 r., sygn. II UK 239/08).

W stanach faktycznych będących podstawą wyrokowania, wnioskodawcy po ustaniu stosunku pracy w charakterze nauczyciela, nadal kontynuowali aktywność zawodową i podlegali ubezpieczeniu społecznemu jako osoba duchowna oraz jako sekretarz zarządu regionu NSZZ „Solidarność”, a dopiero w późniejszym okresie złożyli wnioski o emeryturę.

W wyroku z 24 marca 2009 r. (sygn. I UK 269/08) Sąd Najwyższy przyjął, że warunkiem nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela jest rozwiązanie stosunku pracy nauczycielskiej i spełnianie w dniu rozwiązania stosunku pracy warunków dotyczących stażu pracy, natomiast obojętne jest to, czy następnie ubezpieczony (nauczyciel) pozostawał bez pracy, czy podjął pracę (i w jakim charakterze) oraz jaki był jego status pracowniczy w dniu złożenia wniosku o emeryturę nauczycielką. W sprawie tej po ustaniu zatrudnienia uprawniającym do emerytury na podstawie art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela nauczycielka następnego dnia podjęła zatrudnienie w innej placówce oświatowej.

Wyżej zaprezentowana wykładnia, w ocenie Sądu Okręgowego, zgodna jest z literalną treścią przepisu. Uprawnione jest więc stwierdzenie, że prawo do emerytury na podstawie art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela nauczyciel nabywa po rozwiązaniu stosunku pracy, jeżeli do tego momentu

posiadał wystarczający szczególny staż nauczycielski oraz dalszy ogólny.

Natomiast wszelkie inne warunki stawiane przez organ rentowy, tj. aby ubezpieczony nie pozostawał w zatrudnieniu, nie mają prawnego znaczenia, a wynikają z art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela. Celem tej regulacji umożliwiającej uzyskanie emerytury za szczególny okres pracy, w zakresie stosunku pracy jest tylko jego rozwiązanie. Gdy do tego dochodzi na wniosek nauczyciela albo w innych sytuacjach określonych w art. 88 Karty Nauczyciela, to jest to zdarzenie wystarczające, stanowiące jednocześnie spełnienie pozytywnej przesłanki warunkującej powstanie prawa do emerytury. Istota regulacji o rozwiązaniu nauczycielskiego stosunku pracy sprowadza się do zwolnienia stanowiska przez rozwiązanie stosunku pracy na wniosek nauczyciela. Jest to więc moment, w którym przestaje istnieć stosunek pracy i dla pracodawcy (szkoły) sytuacja jest taka, że może zatrudnić innego nauczyciela.

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego w całości nie zgodził się organ rentowy. Sąd Najwyższy rozpatrując niniejszą sprawę podzielił poglądy poczynione przez Sąd Okręgowy.